

Pavlna Lukešová: Liberální systém studia na FHS UK jako zdroj učení se občanství: pojetí a reflexe studentů.

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

Bakalářská práce

(Posudek vedoucího)

Čas od času se stane, že se učitel setká se studentem/studentkou, s hlubokým zájmem o samo studium na FHS UK. Je to mj. také součást sebereflexe – potřeby uspořádat si, co to vlastně dělá či dělal/a. Je to vlastně jeden z projevů a výsledků studia na FHS samotného: potřeba sebereflexe, potřeba kritického pohledu na sebe sama v širších a hlubších souvislostech, potřeba uskutečnění těchto kroků se všemi riziky, ale i přesto, či i proto, to jsou atributy studia na FHS. Sám fakt, že se do toho student/studentka pustí svědčí vlastně o tom, že jeho/její studium na FHS bylo úspěšné.

Pavlna Lukešová se od počátku chtěla pokusit právě o toto, ale nevěděla jak na to. Ostatně já také ne. Zprvu přišla s tím, že bude zkoumat podoby vidění občanství ve vztahu ke studiu na FHS prostřednictvím míry a struktury „konzumace“ tištěných médií vybranými studenty FHS. První pokusy v tomto směru ukázaly, že jde o cestu, která nevede k cíli. Ukázalo se, že je mnohem „snazší“ vydat se ke zkoumání přístupu k liberálnímu studiu na FHS UK rovnou. Bez pomoci nástroje, kterým by – jak to původně vypadalo – mohlo být sledování veřejných témat v tištěných médiích. Téma se postupně posouvalo až k podobě porovnání pojetí liberálního studia na naší fakultě – prostřednictvím studia a obsahové analýzy podstatných dokumentů a skrze polostrukturované rozhovory se dvěma pro koncipování studia klíčovými proděkany (tudy šla cesta k charakteristice pojetí liberálního studia v záměrech fakulty) – s pojetím a výkladem téhož ze strany aktivních studentů FHS.

Porovnání záměru a naplnění liberálního studia na bakalářském stupni na FHS UK – to je centrální výzkumná otázka práce. Cesty k odpovědím jsou velmi košaté. Protože autorka využila kvalitativní výzkum. Na jedné straně z hlediska školy, na druhé straně z hlediska studentů. Rozhovory se studenty FS UK byly založené na pevnější kostře, avšak zároveň umožňující každému z respondentů projeviti svá vlastní vidění a konec konců i sebereflexi. Proto také jsou výsledky rozhovorů se studenty prezentovány na 50 stranách textu, plus přepis na samostatném CD – ten sám má kolem sta stran. Rozsah by neměl bránit čtenářům v pečlivém zvládnutí textu.

Stručné shrnutí odpovědi na centrální výzkumnou otázku je pak na pěti stranách (83 – 87). A jde o odpovědi velmi poctivé, byť přirozeně, že otevřené a ne zcela jednoznačné. V jednom však ano: liberální studium na FHS UK vychází jako podmínka pro učení se občanství u studentů FHS UK. Dokonce si dovolím výsledek rozšířit: jako podmínka učení se svobodě u těchto studentů.

Jde o práci výjimečnou. Nejen tím, kam a k čemu míří, ale také tím, jak je zpracovaná. Nevím, jak by práce obstála při formalizovaném přístupu k ní – například by bylo možné namítat, že pojetí liberalismu mohou být širší a i částečně odlišná než ta, s nimiž autorka pracuje, atd. Ale přistupovat k bakalářské práci Pavlíny Lukešové z formálních hledisek je, podle mého názoru, naprosto neadekvátní. Právě proto, že cílem je dobrat se obsahu formy studia, které pouze v usiování o shodu obou atributů své existence má možnost naplnění sebe sama.

Pracoval jsem s Pavlínou Lukešovou moc rád. Je to radost, když se nakonec podaří doladit roviny přístupu a pak už jen sledovat, jak je autorka naplňuje.

Práce je podle mého názoru zcela jednoznačně vhodná k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit jako výbornou. Součástí hodnocení by ale – podle mně – mělo být i hledání cesty k publikování a rozšíření výsledků této práce. Snad by bylo dobré přihlásit tuto práci do soutěže o výborné bakalářské práce – např. v Hlávkově nadaci, kde by snad byla i možnost současně práci publikovat. Jde totiž o práci, která ruší spoustu bludů spojených s „nevhodností“ liberálního bakalářského studia.

Libor Prudký
červenec 2013